Geachte aanwezigen van deze commissie- vergadering.

Geniet u allen nog maar even van de kop koffie of thee. Ga de komende dagen lekker in bad of jacuzzi maar denk vooral eens aan het volgende: over een aantal jaren is dit niet vanzelfsprekend meer. Het is niet meer vanzelfsprekend dat de vaatwasser aan gaat, dat het toilet wordt doorgespoeld en dat bijvoorbeeld de auto wordt gewassen met drinkwater. De toekomst ziet er – als het gaat om schoon drinkwater – niet goed uit.

Ons Burgerinitiatief is gebaseerd op gesprekken met diverse bewoners en raadsleden uit de Gemeente Culemborg, aangevuld met een publicatie van het RIVM. De titel van die publicatie van 3 april 2023 luid: Snel actie nodig om drinkwatertekort in 2030 te voorkomen. Zowel het RIVM als ook waterbedrijf Vitens stellen vanuit hun organisatie dat (en ik citeer): “De vraag naar drinkwater zal tot zeker 2030 stijgen. Door klimaatverandering en verontreiniging staat het aanbod ervan onder druk. Nu al komen er regionaal tekorten voor. Zonder maatregelen zullen er in 2030 in heel Nederland tekorten ontstaan”.

Niet alleen de overheid, ook wij burgers zijn er verantwoordelijk voor dat we naar oplossingen zoeken om de vraag naar drinkwater te ontlasten. Ons burgerinitiatief wil daarom hemelwater ondergronds opslaan en daarna hergebruiken. Voor het doorspoelen van het toilet, voor het gebruik van de wasmachine, het besproeien van de tuin of een sportveld. In dit geval kiezen we de speeltuin aan de Brahmsstraat/Griegstraat. Daar waar we nu te vaak drinkwater gebruiken kunnen we met dit initiatief, hemelwater inzetten om de vraag naar schoon drinkwater te ondersteunen. Dat drinkwater heeft het al zwaar genoeg: het is vervuild door o.a. PFAS bijvoorbeeld in de Maas en ook in de Lek. Ondertussen blijven we niet beseffen dat schoon drinkwater voor de Gemeente Culemborg en haar inwoners, een urgente kwestie is geworden.

Vanaf eind 2022 is ons burgerinitiatief in gesprek gegaan met de Gemeente Culemborg. Dat verliep in het begin naar onze volle tevredenheid. Het is echter onvoldoende om ons plan op een urgentielijst te zetten. Het is onvoldoende om een losse toezegging van een wethouder te krijgen. Het is onvoldoende om ons niet uit te nodigen voor de duurzaamheidsavond, terwijl ons idee al wel bekend was bij de Gemeente Culemborg. Maar het is zwaar onvoldoende om niet in te zien dat het vijf voor twaalf is als het gaat om schoon drinkwater in Culemborg. U bent allen getuigen van een stukje stadgeschiedenis: in plaats van ons plan serieus te nemen en samen met ons de mouwen op te stropen, gaan ambtenaren naar elkaar wijzen en volgt er stilte. Pas op het moment dat wij nogmaals duidelijk maken dat er een verdienmodel aan ons plan vast zit, komen mensen van hun stoel en worden ze ineens nieuwsgierig. Nog steeds onvoldoende om een oplossing te bedenken voor de uitdaging die voor ons ligt en steeds dichterbij komt.

De Gemeente Culemborg kan allerlei bouwplannen organiseren. Maar dat gaat ze doen met de wetenschap dat er straks huizen worden gebouwd zonder drinkwater. Zou u zo’n huis willen? Er zijn al gemeenten waar wijken en industrie terreinen grotendeels gebruik maken van hemelwater in plaats van drinkwater. Kijk daarvoor eens in Groningen waar een compleet bedrijventerrein optimaal gebruik maakt van het hemelwater voor koelinstallaties en het doorspoelen van toiletten. Als het besparen op drinkwater daar kan dan moet dat hier ook

kunnen. En dat willen we graag op een positieve manier met de Gemeente Culemborg realiseren.

Wij doen het niet voor onszelf. We doen het voor de inwoners van de Gemeente Culemborg. Voor onze kinderen en kleinkinderen. Stel je eens voor dat uw kleinkind zegt: “Oma, er komt geen schoon water meer uit de kraan”, wat is dan uw antwoord? Bent u dan bereid om eerlijk te zeggen dat u wel de mogelijkheid had maar dat u er niets aan heeft gedaan? Of bent u bereid om te voorkomen dat zulke vragen daadwerkelijk worden gesteld? Op de website van ons initiatief staat een slogan en die luid: “Ik heb het je in 2024 gezegd. Een tekort aan schoon drinkwater is nu echt”. Ik hoop dat we deze tekst uiteindelijk van de website kunnen halen omdat we er samen voor hebben gezorgd dat we binnen drie jaar kunnen rekenen op voldoende, schoon drinkwater voor alle inwoners van de Gemeente Culemborg.